

LA BIBLIOTECA BALAGUER

Sigueren moltes las activitats literaries y polítiques del il·lustre català qual centenari avuy commemorém. Fou poeta romàntich desde sa primera juvenesa, y no deixà de serho en lo curs de sa llarga vida. Debutà com historiador al ser nomenat cronista de Barcelona, y després de fer sa apreciada *Historia de Catalunya* acabà en anys de vellesa la dels *Reys Catòlics* publicada a Madrid pel *Progreso Editorial*. Fou soci numerari de las Acadèmies de la Llengua y de la Historia. En política se vegé impulsat per sos sentiments lliberals que desde las conspiracions y pronunciaments de l'època isabelina lo portaren del desterro als primers llocs de la política espanyola, sent Embaixador a Italia pera anar a buscar al plansó de Saboya que no arrelà a Espanya, diferents voltes Ministre de la Corona, y membre permanent del Congrés de Diputats o del Senat.

Però a mon judici la millor obra de don Víctor Balaguer, portada a efecte ab major entusiasme, que l'ocupà mes intensament en vida, y de segur ha de transmetre son nom a la posteritat, es la creació del superb institut de Vilanova i Geltrú, d'incomparable merit per haver sigut fet ab recursos pecuniaris sempre escassos, però ab una devoció personal de que no coneix altre exemple.

D. Víctor no tenia fortuna. Visqué, quan jove, de sos treballs literaris, y mes tart trobà en empreses privades elements pera comensar la obra de Vilanova, que certa-

ment no hauria acabat sens la cooperació dels molts amichs que sa bondat li havia fet. Rés demanà y rés obtingué de la política, que al costat seu, y algun cop per demunt de sas espatlles, enriqueí a mes d'un de sos companys.

Quan ab la construcció del ferro-carril directe de Barcelona a Madrid, semblava Vilanova renaixer a nova vida, comensà D. Víctor, lo superb edifici destinat a Biblioteca y Museo que sempre mes ha de portar son nom. Avuy es ja conegut de tothom, visitat per quants forasters passen per la simpàtica vila, concorregut per sos fills, utilitzat per las festes científiques o literaries a que obra sos salons. Aquell monument ha de perdurar, perquè quan nó altra cosa, representaria sempre la exaltació de son fundador, que sigui per demunt de tot un home d'entusiasme y de cor.

Sols diré aquí algunas paraules sobre la biblioteca allí guardada, a qual formació vaig assistir.

Sempre he de recordar las duas habitacions rublertas de llibres que D. Víctor tenia a son entresol del carrer de la Salut a Madrid. Allí anavam a treballar als vespres de l'any 1883, quan tocà l'hora de encaixar lo contingut d'aquells armaris pera enviarho a Vilanova; y si gran semblava l'espay allí ocupat, se vegé molt reduhit quan la llibreria arribà a son destí y fou colocada en la gran sala de l'esquerra qu'avuy ocupa al edifici de Vilanova. Los tres o quatre mil llibres de Madrid no ocupavan

la d cima part dels prestatjes de la nova biblioteca.

D. Víctor impos  a tots sos amichs la tasca de reunir obras, especialment d'història y de literatura, y no fou v  l'esfors fet per ells, ja que al acabarse'l segle, o sia en menys de divuit anys s'omplia'l sal  y fins se necessitava buscar acomodar exteriors. Y's trobà no solament la quantitat sinó també la qualitat, donchs s'enviaren llibres de preu, incunables de gran raresa, publicacions estimadas per son inter s polític català.

Al costat dels llibres se juntaren los manuscrits, dels que hi ha bona quantitat y excelent qualitat. All s troban elements interessants del vell arxiu de Poblet, una copia del Archiepiscologi tarragoní de'n Blanch, lo procés de Serrallonga y altres causas de l'Inquisició de Valencia, una Genealogia dels Zaportellas per Pujades, y per no fer llarga aquesta exposició, sols afegir  que hi ha autografs del P. Isla, Garnica, D.ª Isabel I, Ferran lo Catolich, Carlos V, Felip II, Joan d'Austria, Ali Bey,

Masdeu, Cabanyes, y de tots los autors y literats del segle XIX ab qui D. Víctor tingu  seguidas relacions.

Los llibres numeran avuy 18.500 obras ja catalogadas, quedantne altrás tantas per registrar, apart de las que cada dia hi entran procedents de donatius. Perquè la mort del ilustre fundador no ha parat lo desenrotllo de la seva obra, y la biblioteca ha pogut, en temps recents, veure l'ingrés de llibrerias complertas com las del Marqu s de Castrofuerte, del Sr. Braguer Roger y de D. J. Codina Formosa; de coleccions especials com la dels historiadors aragonesos donada per lo Sr. Ferrer Vidal, d'obras forestals per Jordana y Morera, y d'obras geográficas per l'arxiduch Salvador d'Austria, apart de donatius de menor importancia, llarchs de descriure.

Aquest impuls seguir , y'ls llibres que s'anir n portant a la biblioteca, com los objectes d'art al museu, seran nous *ex-votos* penjats al temple del fundador, que fou un gran home, un excels patriota y un bon català.

EDUART TODA

